

Länsstyrelsen
Gävleborg

BESLUT

2022-05-12

1 (12)

Dnr 1406-2019

Enheten för skydd av natur

Se sändlista

BILDANDE AV NÖTBERGETS SÖDRA NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på karta enligt bilaga 1 och 2, med den gräns som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Nötbergets södra naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt karta i bilaga 3).

Slutligen fastställer länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska vara länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Nötbergets södra naturreservat
NVR-id:	21-2052886
Kommun:	Ljusdals kommun
Lägesbeskrivning:	2 km NV om Kårböle Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	N: 6873621 E: 514167
Gräns:	Se bifogad beslutscharta (bilaga 1), gränsen är markerad med den prickstreckade linjen, samt brytpunktscharta (bilaga 5).
Fastigheter:	Kårböle 10:1
Markägare:	Privat
Areal (från VIC Natur):	Total areal 30 ha Landareal 30 ha Produktiv skogsmark 30 ha Därav naturskog* 23 ha *Areal från länsstyrelsens inventering
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av litet intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden samt att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Den värdefulla livsmiljön brandpräglad skog, innehållande skogar i olika åldrar som brunnit med en stor variation, samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för denna livsmiljö i det boreala skogslandskapet ska ha gynnsamt tillstånd*. Strukturerna som brandskadade träd i olika åldrar och av olika trädslag, gamla träd och död ved ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Det ska finnas möjlighet för besökare att uppleva naturen i området.

* =Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Naturvårdsbränningar och brandefterliknande skötselåtgärder får genomföras. I övrigt tillåts skogen att utvecklas fritt genom naturliga processer.
- Anläggningar för friluftslivet i form av parkeringsplatser och informationstavlor får anläggas och underhållas.

Skäl för beslutet

Nötbergets södra naturreservat består av ett mindre område gammal naturskogsartad tallskog som brann i samband med de omfattande skogsbränderna kring Kårböle 2018. Skogen hade redan innan branden höga naturvärden i form gamla tallar och död ved. Hela området som berördes av skogsbranden har nu utvecklat höga naturvärden kopplat till skogsbrand och är en viktig livsmiljö för brandberoende arter av till exempel insekter och svampar. Genom att bevara skog som nyligen brunnit skapas goda förutsättningar för att i naturreservatet långsiktigt bibehålla och utveckla livsmiljöerna för dessa arter.

De största hoten mot de värdefulla naturmiljöerna och den biologiska mångfalden i området bedöms vara skogsbruk och exploatering. Genom att området skyddas som naturreservat bevaras de höga naturvärdena samtidigt som möjlighet ges att genomföra nödvändiga skötselåtgärder för att bibehålla och ytterligare förstärka områdets höga naturvärden.

Genom bildandet av Nötbergets södra naturreservat bevaras ett stycke skog som berördes av de omfattande bränder som rasade i Hälsingland i juli 2018. Naturreservatet är särskilt intressant som historiskt minnesmärke då brandområdet kring Nötberget antändes av ett blixtnedslag just i detta område, på eftermiddagen lördagen den 14 juli 2018.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B7 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av

bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll av befintliga vägar och kraftledningar i anslutning till naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
4. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämma, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
5. bedriva mineralutvinning,
6. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
7. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
8. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
9. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,

Föreskrift 7 ovan utgör inte hinder för älgtävjare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation undviks.

Föreskrift 8 ovan utgör inte hinder för uppsättning av de skyltar som behövs i samband med den jakt som är tillåtet i naturreservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Anläggning och underhåll av parkeringsplats enligt karta bilaga 3.
4. Genomförande av återkommande naturvårdsbränningar, enligt karta bilaga 3.
5. Genomförande av återkommande brandefterliknande åtgärder eller andra naturvårdsinriktade skötselåtgärder som gynnar tall, så som ringbarkning och randbarkning av utvalda träd, borttag av gran och skapande av död ved, enligt karta bilaga 3.
6. Bekämpning av invasiva arter och icke inhemska träd och buskar i naturreservatet.
7. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
2. ta ved. Eldning är endast tillåten om egen ved tagits med,
3. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. skada, plocka eller samla in växter, svampar och lavar,

5. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
7. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt,
8. utan länsstyrelsens tillstånd genomföra större organiserade arrangemang, t.ex. tävlingar eller militär övningsverksamhet. Med större arrangemang avses arrangemang med omkring 100 deltagare eller fler.

Föreskrift 1 ovan utgör inte hinder för körning med snöskoter vintertid på fruset och väl snötäckt underlag.

Föreskrift 4 ovan utgör inte hinder för plockning av sådana bär och matsvampar som inte är rödlistade, samt plockning för eget behov av övriga växter som inte är rödlistade.

Föreskrifterna 1 och 5 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskrift 6 ovan utgör inte hinder för tillfällig skyltning i samband med tillståndsgivna organiserade tävlingar enligt föreskrift 8.

Andra bestämmelser som gäller för området

Även om en verksamhet eller åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter kan anmälan, tillstånd eller samråd ändå krävas t.ex. tillstånd/anmälan till vattenverksamhet eller samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Ärendets beredning

Nötbergets södra naturreservat bildas med syfte att bevara ett område med naturligt brunnen skogsmark efter de omfattande skogsbränderna som rasade kring Kårböle i Hälsingland i juli 2018.

Den skog som ingår i naturreservatet antändes av ett blixtnedslag kl. 17.40 lördagen den 14 juli 2018. Branden bekämpades initialt av Kårböles lokala brandvärn, senare förstärkt av brandmän från Färila och även med vattenbombning från helikopter. Under söndagen 15 juli ansågs branden vara släckt och räddningstjänstens insats avslutades. På kvällen samma dag flammade branden upp igen och spred sig snabbt över Nötberget. Skogsbranden

spred sig under den kommande veckan okontrollerat och kom att omfatta ett brandområde på 872 hektar innan den slutligen var under kontroll, mer än två veckor efter antändningen.

I augusti 2018, direkt efter att bränderna i Ljusdal var släckta, inledde Länsstyrelsen arbetet med att analysera vilka delar av brandområdet som var angelägna att skydda. Arbetet inleddes genom att brandområdena inventerades översiktligt med hjälp av helikopter 17 augusti 2018. Under flygningen fotograferades brandområdena systematiskt och särskilt intressanta områden avgränsades.

I slutet av augusti skickade Länsstyrelsen ett brev till samtliga markägare som berörts av skogsbränderna i Hälsingland, för att informera om och erbjuda möjligheten att skydda den brända skogen som t ex naturreservat. I brevet uppmanades intresserade markägare att kontakta Länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen. Skyddet var frivilligt och markägarna kunde själva välja om skogen skulle värderas av Naturvårdsverkets upphandlade värderare. Allt arbete genomfördes under stor tidspress då den brandskadade skogen behövde avverkas under vintern 2018 för att undvika svampangrepp på det brandskadade virket.

Arbetet med Nötbergets södra naturreservat initierades av att markägaren kontaktade Länsstyrelsen och uttryckte intresse för områdesskydd. Skoglig värdering av området genomfördes i oktober 2018 av Svefa AB och förhandlingen med markägaren sköttes av konsultfirman NA Stefansson AB. Överenskommelse om intrångsersättning träffades i mars 2019.

Länsstyrelsen beslutade 2019-06-24 om interimistiskt förbud mot skogsbruksåtgärder inom de delar av brandområdet där bildande av naturreservat pågår. Syftet med detta beslut är i första hand att ta bort den skyldighet som åligger markägarna enligt 29§ skogsvårdslagen gällande åtgärder mot skadliga insekter. Genom beslut om interimistiskt förbud övergår markägarnas ansvar för skador på omgivande skog till staten.

Området inventerades i detalj av Länsstyrelsen i april och juni 2019 som underlag inför bildandet av naturreservat. En särskild inventering av insekter genomfördes under sommaren 2019 av Ecom AB på uppdrag av Länsstyrelsen. Arbetet med att utforma beslut och skötselplan för området påbörjades av Länsstyrelsen i februari 2020.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 9 december 2021. Följande synpunkter inkom:

- Ljusdals kommun, samhällsservicenämnden, är positiv till att naturreservatet bildas och bedömer att det inte strider mot översiktsplan, markanvändningsplaner eller andra kommunala intressen. Kommunen är positiv till skydd av områden som bidrar till att den biologiska mångfalden bevaras.
- Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärden och rekreationsvärden i aktuellt område skyddas långsiktigt och tillstyrker naturreservatets förslag till beslut och skötselplan.
- Sveriges Geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig.
- Naturskyddsföreningen (Ljusdalskretsen) välkomnar alla initiativ till skyddande av naturskogar och biologisk mångfald och tillstyrker förslaget om bildandet av Nötbergets södra naturreservat. Naturskyddsföreningen har skickat med önskemål om innehåll på den informationstavla som planeras att sättas upp i reservatet, vilka har vidareförmedlats till Länsstyrelsens reservatsförvaltare.
- Ellevio AB har en 130 kV-ledning invid det föreslagna reservatets södra gräns och förutsätter att de även inom naturreservatet kan röja vegetation i ledningsgatan samt inom annat område fälla för ledningen hinderliga eller för dess säkerhet farliga träd och buskar, i enlighet med deras ledningsrätt, utan att ansöka om särskilda tillstånd. Länsstyrelsens bemötande: Åtgärderna som Ellevio AB nämner ses om normalt underhåll av kraftledningen. Föreskrifterna kommer inte utgöra hinder för normalt underhåll av befintliga kraftledningar i anslutning till naturreservatet.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Naturreservatet består till största delen av äldre talldominerad torr barrskog i nedre delarna av Nötbergets södra sluttningar. Den centrala delen av området är brant och svårframkomlig med stora stenblock och hållpartier. Skogen är omkring 135 år gammal med naturskogsstrukturer som riktigt gamla tallöverståndare och hade god förekomst av död ved redan innan branden. Längre österut är terrängen mer lättframkomlig. Skogen är här runt 115 år gammal men med mindre inslag av naturskogsstrukturer. Boniteten i sluttningen är tämligen hög och skogen är påfallande reslig. I naturreservatets södra delar finns yngre tallskogar utan nämnvärda naturvärden.

Stora delar av naturreservatet påverkades av den stora skogsbranden i juli 2018, som startade med ett blixtnedslag just i detta område. Det mesta av den äldre skogen i naturreservatets norra delar har brunnit med varierande intensitet,

medan den yngre skogen i söder undgick branden. Överlevnaden bland tall är god trots att branden förbrukat markens humuslager. Kådblöde förekommer på många träd efter branden och många tallar kommer att utveckla brandljud och kådrik ved. Det flesta granar som skadats av branden kommer succesivt att dö och falla, liksom många tallar med brandskador på rötter och stammar. Området är dynamiskt och förefaller särskilt intressant för brandgynnade vedinsekter. En mindre del gammal granskog centralt i området undgick skogsbranden.

I området finns kvarlämnade rester av brandslangar från arbetet med att släcka skogsbranden 2018.

Effekter på ekosystemtjänster

Bildandet av Nötbergets södra naturreservat inverkar på flera ekosystemtjänster. Nedan listas de ekosystemtjänster som beslutet att bilda naturreservatet har en mer än försumbar påverkan på. I tabellen anges även om beslutet har en positiv eller negativ inverkan på berörd ekosystemtjänst.

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Jakt, fiske, bärplockning och annan vild föda	Positiv
	Virke och fibrer	Negativ
	Bioenergi från skog	Negativ
	Energiproduktion	Negativ
Reglerande & upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
	Upprätthållande av markens struktur	Positiv
	Livsmiljöer som t.ex. uppväxtområden, lek- och spelplatser, boplatser	Positiv
	Biologisk kontroll av skadegörare (inklusive invasiva arter)	Positiv
Kulturella	Naturarv t.ex. att bevara naturens värden för framtida generationer	Positiv
	Kulturarv t.ex. användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	Positiv
	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
	Resurs för forskning	Positiv
	Estetiska värden t.ex. fritidsboende vid naturskön miljö, rekreationsaktiviteter och turism i ostörd miljö	Positiv
Stödjande	Näringsämnes-cirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
	Ekologiska samspel t.ex. näringsvävans dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Bedömning

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljökvalitetsmålet "Levande skogar" och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21).

Enligt kommunens översiktsplan (Översiktsplan för Ljusdals kommun, antagen 2010-02-22) anges ingen särskild markanvändning för området. I översiktsplanen anges att det är av stor vikt att värdefulla naturtyper bevaras, dels för deras egenvärde och dels för den biologiska mångfaldens skull. Trots att området inte pekats ut i översiktsplanen bedömer Länsstyrelsen att bildandet av naturreservatet överensstämmer med intentionerna i kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att naturreservatets avgränsning och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden (föreskrifterna) är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken).

Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skäligen utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13). I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet enligt 3 § miljötillsynsförordningen (2011:13).

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 6.

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill. Ärendet har handlagts och föredragits av biolog Cecilia Lindén.

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Bilagor:

1. Beslutslista
2. Översiktskarta
3. Föreskriftskarta
4. Skötselplan
5. Brytpunktskarta med teknisk beskrivning
6. Hur man överklagar
7. Sändlista

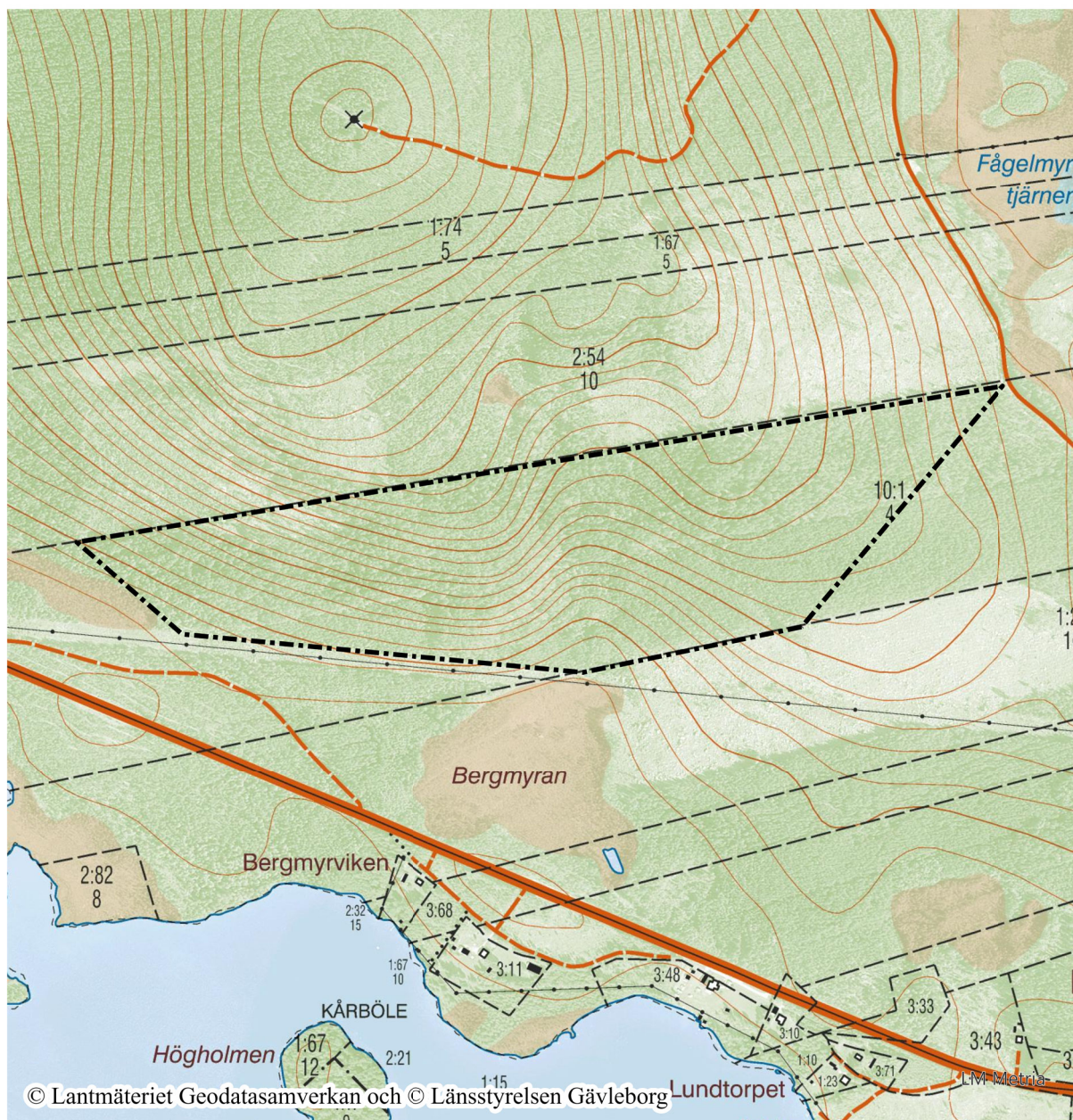
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2022-05-12

Dnr 1406-2019

Bilaga 1

Nötbergets södra naturreservat Beslutskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6873621 E: 514167
Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Beslutskarta för Nötbergets södra naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

----- Gräns för naturreservatet
----- Fastighetsgränser

Postadress

Telefon

E-post adress

Webb

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

010-225 10 00

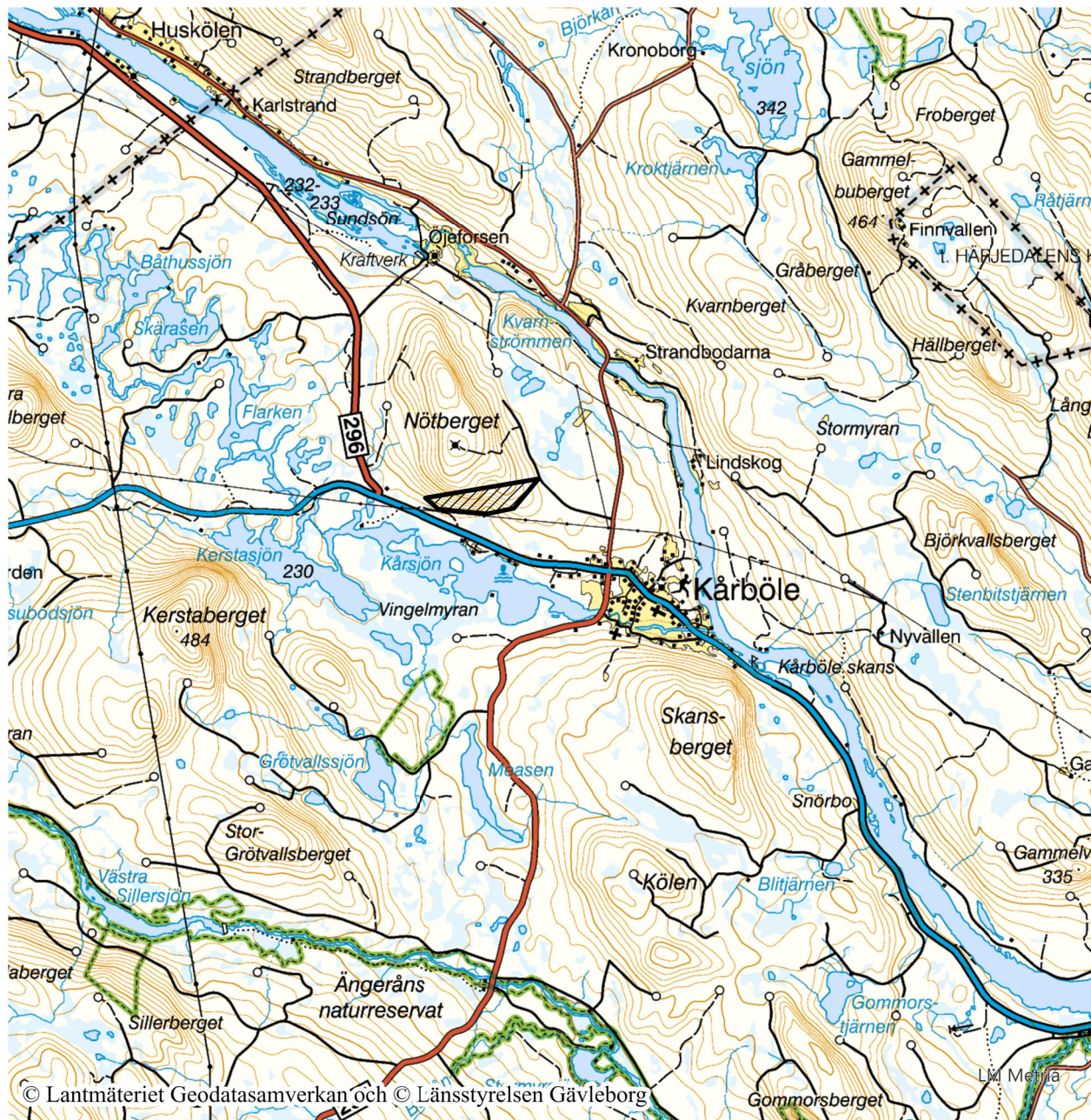
gavleborg@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Nötbergets södra naturreservat Översiktskarta

Bakgrundskarta: Vägkartan

Skala 1:80 000

0 0,5 1 2 3 Kilometer

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6873621 E: 514167

 Nötbergets södra naturreservat

Postadress

Telefon

E-post adress

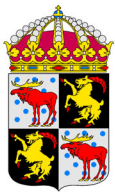
Webb

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

010-225 10 00

gavleborg@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/gavleborg

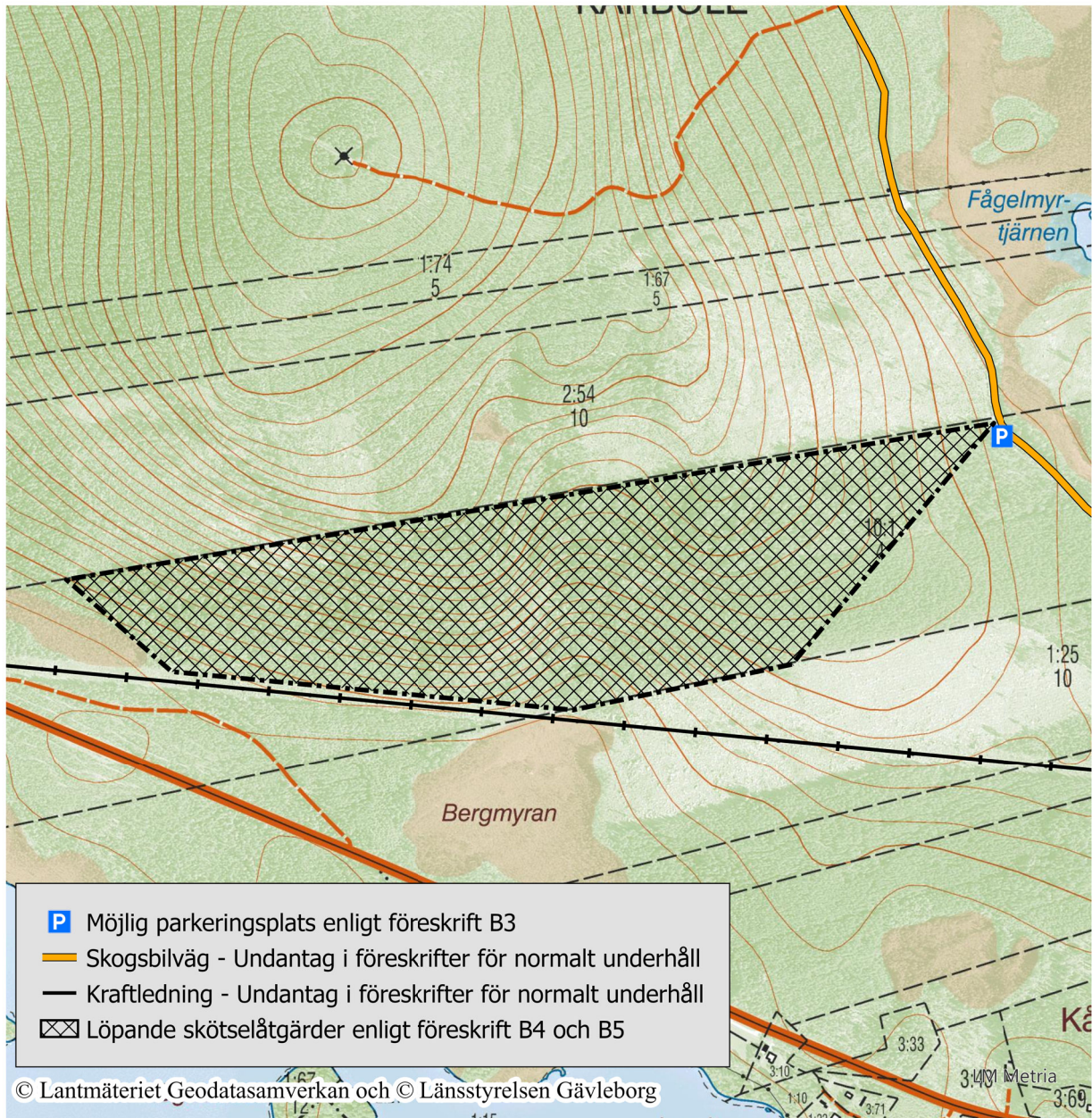
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2022-05-12

Dnr 1406-2019

Bilaga 3

Nötbergets södra naturreservat Föreskriftskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6873621 E: 514167

Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Föreskriftskarta för Nötbergets södra
naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

----- Gräns för naturreservatet
----- Fastighetsgränser

Postadress

Telefon

E-post adress

Webb

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

010-225 10 00

gavleborg@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/gavleborg

Enheten för skydd av natur

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR NÖTBERGETS SÖDRA NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges bevarandemål för naturreservatets olika skötselområden och åtgärder som behövs för att uppfylla bevarandemålen. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Nötbergets södra naturreservat
NVR-id	21-2052886
Län	Gävleborgs län
Kommun	Ljusdals kommun
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 30 ha Därav landareal 30 ha Produktiv skogsmark 30 ha Naturskog* 23 ha * Areal från Länsstyrelsens inventering
Naturtyper enligt Natura 2000:	9010, Taiga 17,5 ha
Naturtyper landareal (Marktäckedata enligt uppgifter från VIC Natur) Naturtyper som täcker mer än 1 ha redovisas.	Tallskog 11 ha Granskog 6,5 ha Barrblandskog 3,5 ha Lövblandad barrskog 6 ha Triviallövskog 2 ha Övrigt 1 ha
Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper Strukturer	Skog Skogar påverkade av naturlig skogsbrand Döda träd, bränd död ved, brandljud

Växt- och djursamhällen	Växt-och djursamhällen uppkomna efter skogsbrand
Arter (komplett artlista från insektsinventering finns i separat rapport (Hallqvist 2019) samt på Artportalen.se)	<u>Brandgynnade svampar:</u> Toppmurkla (<i>Morchella conica</i>) Stybbskål (<i>Geopyxis carbonaria</i>) Kolflamskivling (<i>Pholiota highlandensis</i>) <u>Brandgynnade insekter:</u> Gropig brunbagge (<i>Zilora ferruginea</i>) (NT) <i>Euryusa castanoptera</i> Brungul vedsvampbagge (<i>Mycetophagus populi</i>) <i>Sphaeriestes bimaculatus</i> Yxbagge (<i>Serropalpus barbatus</i>) Liten brandlöpare (<i>Sericoda quadripunctata</i>) <i>Henoticus serratus</i> <i>Pediacus fuscus</i> <i>Litargus connexus</i> Liten snytbagge (<i>Hylobius pinastri</i>) <i>Aradus crenaticollis</i> <u>Övriga arter:</u> Lunglav (<i>Lobaria pulmonaria</i>) (NT) Ullticka (<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>) (NT) Tallticka (<i>Phellinus pini</i>) (NT) Nattviol (<i>Platanthera bifolia</i>)
Bebyggelse och anläggningar	Naturrestatet gränsar till kraftledning i söder och tangerar skogsbilväg i öster

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Hela området utgörs av skogsmark som nyttjats för skogsbruk. I delar av området är terrängen svårframkomlig då det är brant och blockrikt. Skogen är på dessa delar gammal och med mindre påverkan av modernt skogsbruk. I de södra delarna ingår tallungskogar.

I anslutning till området finns fåbodar/fåbodlämningar. Sannolikt har skogsmarken inom reservatet används för skogsbete i äldre tid (förutom där det varit för brant). En bit sydväst om området ligger flera lämningar som berättar

om områdets historia. Det finns en grund efter resmila, en blästplats (tidig järntillverkning), två skärvstensförekomster som tillkommit när människor eldat under äldre tid/stenåldern och en eventuell gravplats som härrör från järnåldern.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Den resliga skogen av tall och gran i ett solexponerat läge på Nötbergets branta och klippiga sydsluttning innehåller en stor variation av mikromiljöer och substrat. I de västra och centrala delarna förekommer rikligt gamla tallöverståndare. Här fanns också redan före branden rikligt med grov död ved i form av lågor och torrakor.

Större delen av naturreservatet påverkades av den stora skogsbranden i juli 2018, som startade med ett blixtnedslag just i detta område. Överlevnaden bland tall är god trots att branden förbrukat markens humuslager. En stor andel av granarna dog vid branden och de överlevande granarna kommer till stor del att dö och succesivt falla åren efter branden. Många tallar har kådflöde från stammen och kommer att utveckla brandljud och kådrik ved. Området är dynamiskt och förefaller särskilt intressant för brandgynnade vedinsekter. En mindre del gammal naturskogsartad granskog centralt i området undgick skogsbranden.

Den gamla och redan naturskogsartade barrskogen som nu brunnit i en naturlig skogsbrand ger området mycket höga biologiska bevarandevärden, med stor betydelse för brandberoende arter.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Det finns inga kända kulturhistoriska bevarandevärden i området. Naturreservatet är av lokalhistoriskt intresse då den omfattande skogsbranden på och omkring Nötberget i juli 2018 startade av ett blixtnedslag i den skog som ingår i naturreservatet.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Området har inga kända geovetenskapliga bevarandevärden. Den branta, blockrika och delvis svårframkomliga terrängen på Nötbergets sydsida har indirekt bidragit till områdets höga skogliga naturvärden genom att området varit svårbrukat.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Nötbergets södra naturreservat har ett historiskt värde som startpunkten för den stora skogsbranden på Nötberget, som antändes av ett blixtnedslag kring kl 17.40 lördagen den 14 juli 2018. Området har också stora pedagogiska och

lokalhistoriska värden som en av få kvarvarande brända skogarna från de omfattande skogsbränderna kring Kårböle. Besökare kan här uppleva effekterna av skogsbrandens våldsamma krafter men också följa hur livet återvänder och en ny skogstyp utvecklas efter branden. Den branta terrängen tillsammans med de stora mängderna kullfallna träd efter skogsbranden gör att delar av området kommer att vara tämligen svårframkomligt under lång tid. De närmaste åren efter branden kommer många döda träd att falla, vilket betyder att besökare i området måste iakttaga stor försiktighet vid besök i brandområdet. Området är lätt att nå från skogsbilvägen (Fågelmýravägen) som avgränsar naturreservatet i öster.

Naturreservatet är lågt prioriterat (kategori 3) vad gäller anpassningar för besökare och friluftsliv.

1.4 Källförteckning

de Vylder, Stefan (2019): *Det brinner... Rapport från en hotad by* Thermis förlag

Granström, A (2020): Brandsommaren 2018 - Vad hände, och varför?
MSB1496 – mars 2020

Hallqvist, Joel (2019): *Uppföljning av skogsbränder i Hälsingland -insekter*
Ecocom AB på uppdrag av Länsstyrelsen Gävleborg

Länsstyrelsen Gävleborg (2018): Nötberget - översiktlig inventering från
helikopter 2018-08-17 (Opublicerat arbetsmaterial)

Länsstyrelsen Gävleborg (2019): Inventeringsrapporter för Nötbergets sydbrant
(Opublicerad)

Datakällor:

Artportalen: Artdatabanken, SLU www.artportalen.se

Skogsstyrelsen: Nyckelbiotopsinventering N 10703-1996, Skogens pärlor,
Skogsstyrelsen

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i tre skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Äldre barrblandskog påverkad av skogsbrand
- 2: Tallungskogar för naturvårdsbränning eller brandefterliknande skötsel
- 3: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Äldre barrblandskog påverkad av skogsbrand (23 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av äldre talldominerad torr barrskog i nedre delarna av Nötbergets södra sluttningar. Den centrala delen av området är brant och svårframkomlig med stora stenblock och hållpartier. Skogen är till största delen kring 135 år gammal med naturskogsstrukturer som riktigt gamla tallöverståndare och god förekomst av död ved redan innan branden. Längre österut är terrängen mer lättframkomlig. Skogen är här omkring 115 år gammal och har ett mindre inslag av naturskogsstrukturer än den centrala delen. Boniteten i sluttningen är tämligen hög och skogen är påfallande reslig. Centralt i området finns en yta på ca 4 ha som undgick skogsbranden. Denna del domineras av grov och reslig granskog.

Den stora skogsbranden Nötbergsbranden startade i just detta område genom ett blixtnedslag 14 juli 2018. Nästan hela området berördes av branden. Överlevnaden bland tallarna är relativt god. Kådflöde förekommer på många träd efter branden och många träd kommer att falla på grund av rotskador efter branden. De granar som överlevde branden kommer till stor del succesivt att dö och falla till följd av brandskador på stammar och rötter. I området finns kvarlämnade brandslangar från släckningsarbetet vid skogsbranden 2018.

Bevarandemål

Skogen i området består av brandpräglad naturskog med åldersspridning bland träden och god förekomst av strukturer som gamla träd, stående och liggande död ved samt spår av brand så som brandljud i träd och brända stubbar. I skogen finns både goda förutsättningar för arter kopplade till brand såväl som till annan naturskog. Skogens brandpräglade karaktär upprätthålls genom återkommande bränder. Arealen taiga är minst 18 ha.

Skötselinriktning

Optimal skötsel för huvuddelen av skogsmarken i området är återkommande naturvårdsbränningar. Områdets beskaffenhet med brist på naturliga

begränsningslinjer gör dock att det kan vara tekniskt svårt att genomföra naturvårdsbränningar på ett säkert sätt. Brandefterliknande skötselåtgärder kan därför vara nödvändiga för att långsiktigt bibehålla områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Efter branden 2018 lämnas området att utvecklas fritt genom naturliga processer de närmaste årtiondena. För att långsiktigt upprätthålla områdets naturvärden bör området naturvårdsbrännas inom 30–50 år efter branden. En bränningsplan bör upprättas i vilken lämpligt brandintervall och detaljerad beskrivning av genomförandet av bränningen fastställs. De vid tiden för bränningen gällande riktlinjer för säker naturvårdsbränning tillämpas.

Då säkra naturvårdsbränningar kan vara tekniskt svårt att genomföra i området kan bränning komma att ersättas av skötselåtgärder som efterliknar effekten av brand. Exempel på åtgärder kan vara röjning av inväxande gran för att upprätthålla karaktären av brandpräglad tallskog. Yngre tallar kan stamskadas för att öka inkådning av veden. I trivialare delar kan mindre luckor kan skapas genom ringbarkning eller eventuellt fällning av träd, med syfte att möjliggöra förnygring av tall och lövträd.

Rester av brandslang som lämnats kvar i området efter släckningsarbetet vid skogsbranden 2018 samlas in och omhändertas.

Skötselplanens skötselområde 2: Yngre tallskogar för naturvårdsbränning eller brandefterliknande skötsel (8 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av två ytor mot reservatets södra gräns på mark som är mindre sluttande och inte lika oländig som terrängen i skötselområde 1. Skogen består av tämligen ensartad 35–45 år gammal tallskog utan naturvärden. Detta område undgick den stora skogsbranden 2018.

Bevarandemål

Skötselområdet saknar i nuläget biologiska bevarandevärden. En naturvårdsbränning i området skulle snabbt förändra området till en värdefull brandpräglad tallskog med mycket stor naturvärdesmässig utvecklingspotential. Då det kan vara svårt att naturvårdsbränna området i närtid är målet att området på lång sikt får utveckla höga naturvärden i form av gamla träd, död ved och åldersspridning i trädskiktet.

Det långsiktiga bevarandemålet är att hela området utvecklas till taiga.

Skötselinriktning

I första hand naturvårdsbränning i andra hand brandefterliknande skötselåtgärder.

Skötselåtgärder

Optimal skötsel för området är naturvårdsbränning med syfte att brandhärda de unga tallarna genom brandskador som ökar inkådning av veden, att öka diversiteten i trädsiktet genom att skapa förutsättningar för naturlig föryngring av tall och löv samt öka förekomsten av död ved.

Om naturvårdsbränning inte kan genomföras bör brandefterliknande skötselåtgärder vidtas med syfte att uppnå beståndspräglade effekter liknande de vid naturvårdsbränning. Exempel på sådana åtgärder kan vara att unga tallar stamskadas för att öka inkådning av veden och att enstaka eller grupper av träd dödas genom ringbarkning eller fällning för att öka diversiteten i trädsiktet och möjliggöra föryngring av tall. Vid eventuell inväxning av gran i beståndet bör denna begränsas genom att granplantor ringbarkas eller röjs ner. Eventuellt utfallande virke vid dessa skötselåtgärder skall lämnas i beståndet som död ved.

Skötselplanens skötselområde 3: Information och friluftsliv

Beskrivning

Naturreservatet tangerar Fågelmyravägen i öster och ligger nära väg 84 i sydväst vilket gör att det är relativt lätt att ta sig till reservatet. Terrängen i naturreservatet är dock delvis brant och blockrik vilket gör delar av området svårtillgängligt för besökare. I de delar som berördes av skogsbranden förekommer stora mängder stående och liggande döda träd, vilket gör att området kommer att vara delvis mycket svårframkomligt en lång tid efter branden. De närmaste åren efter branden kommer många brandskadade träd att falla vilket innebär att det kan vara riskfyllt att besöka området. Besökare i området uppmanas att iakttaga stor försiktighet.

Naturreservatet har höga pedagogiska och vetenskapliga värden och är ett minnesmärke över de stora skogsbränderna kring Kårböle i juli 2018. Området är särskilt intressant då skogsbranden på och omkring Nötberget, som kom att omfatta 872 ha skogsmark, startade genom ett blixtnedslag kring kl 17.40 lördagen den 14 juli 2018, just i det område som nu är naturreservat. Naturreservatet ger möjlighet för besökare att uppleva effekterna av skogsbrandens våldsamma krafter, men även att följa hur livet återvänder efter brandens förödelse. De naturskogsartade delarna av området är också fina exempel på skogens struktur och dynamik som den såg ut då återkommande bränder danade skogslandskapet.

Förutom informationsskyltar och information om naturreservatet på länsstyrelsens hemsida planeras i nuläget inga särskilda anpassningar för besökare.

Bevarandemål:

- Naturreservatets gräns skall vara tydligt markerad
- En väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet skall finnas
- Parkeringsmöjligheter kan anordnas för att underlätta besök i området
- Information om naturreservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida

Skötselåtgärder:

Naturreservatets gränser markeras.

Informationsskylt utarbetas och sätts upp.

En enkel parkeringsficka kan anläggas vid Fågelmyravägen för att underlätta besök i området.

Information om naturreservatet presenteras på länsstyrelsens hemsida.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlitade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker för:

- Brandefterliknande skötselåtgärder
- Naturvårdsbränning

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs.

Uppföljningen specificeras i dokumentet "Uppföljningsplan för Nötbergets södra naturreservat" vilket fastställs i samband med naturreservatets bildande.

Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i "Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012".

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Priori- tering	Finansiering
Utmärkning av reservatsgräns	Initialt och vid behov	Reservatets gränser	Underhåll vid behov	1	Skötselanslag
Informationstavla	Initialt	Se karta	Underhåll vid behov	1	Skötselanslag
Information på hemsida	Initialt	Länsstyrelsens hemsida		1	Skötselanslag
Insamling av brandslang	Initialt	Hela reservatet		1	Skötselanslag
Brandefterliknande åtgärder	Initialt och vid behov	Skötselområde 2	Vid behov	1	Skötselanslag
Naturvårdsbränning	Om ca 30 år	Skötselområde 1-2	Enligt bränningsplan	2	Skötselanslag

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om cirka 15 år.

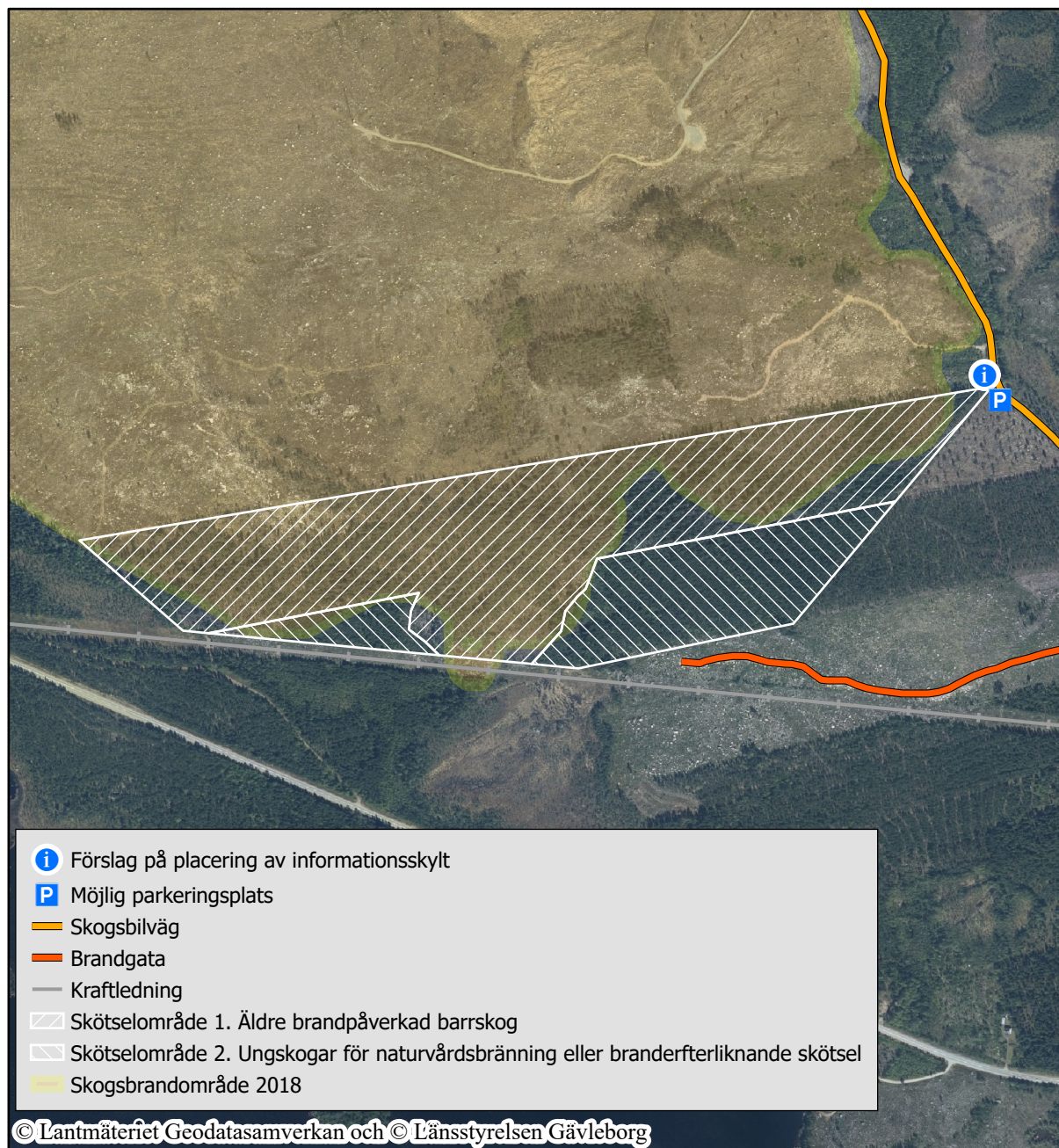
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör skötselplan
2022-05-12

Dnr 1406-2019

Sid 10 (av 10)

Nötbergets södra naturreservat Karta till skötselplan

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Nötbergets södra naturreservat

Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)

N: 6873621 E: 514167

Postadress

Telefon

E-post adress

Webb

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

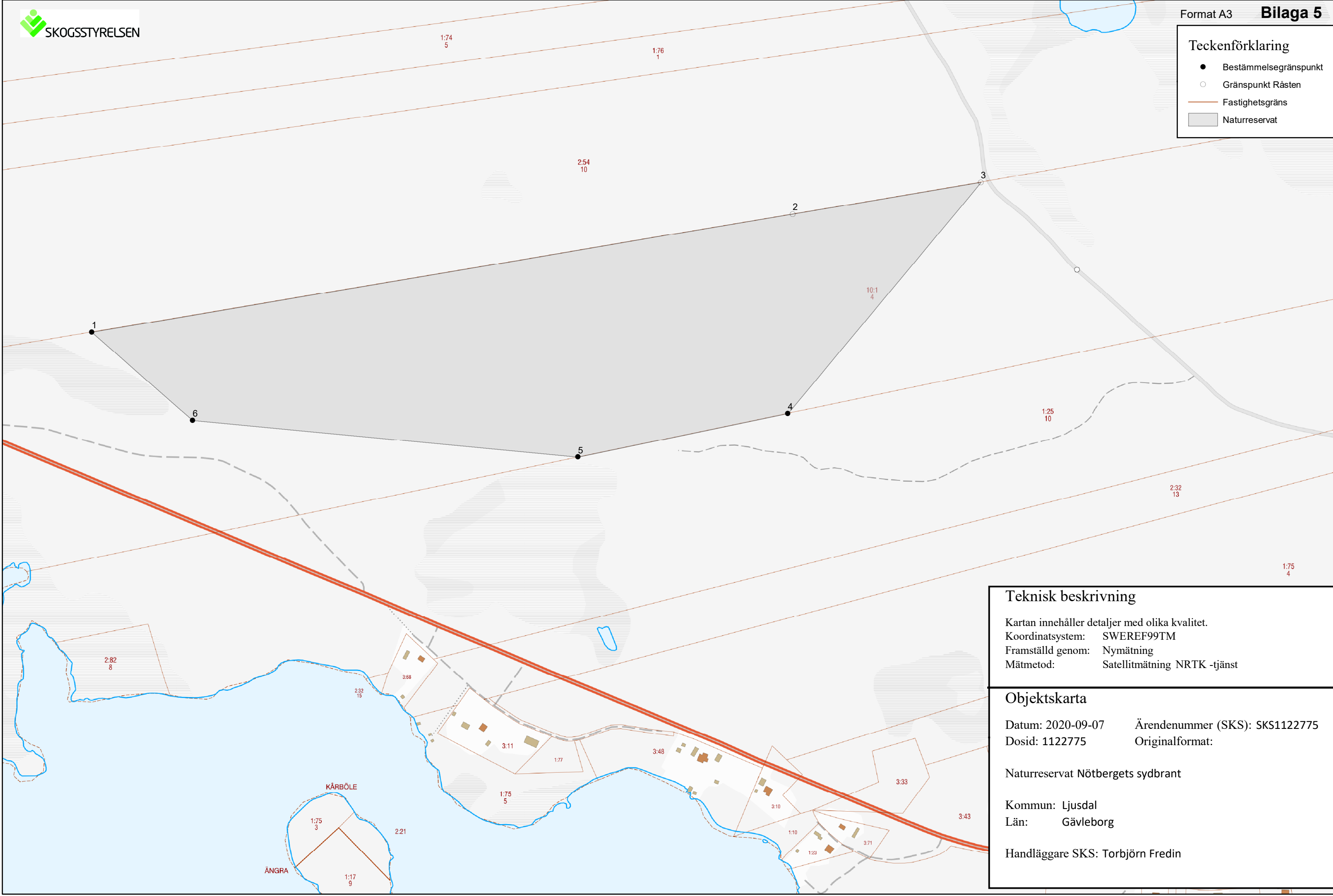
010-225 10 00

gavleborg@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/gavleborg

Teckenförklaring

- Bestämmelegränpunkt
- Gränpunkt Råsten
- Fastighetsgräns
- Naturresevat

Teknisk beskrivning

Kartan innehåller detaljer med olika kvalitet.
Koordinatsystem: SWEREF99TM
Framställd genom: Nymätning
Mätmetod: Satellitmätning NRTK -tjänst

Objektskarta

Datum: 2020-09-07 Ärendenummer (SKS): SKS1122775
Dosid: 1122775 Originalformat:

Naturresevat Nötbergets sydbrant

Kommun: Ljusdal
Län: Gävleborg

Handläggare SKS: Torbjörn Fredin

Teknisk beskrivning

Datum: 2020-09-07

Ärendenummer: SKS1122775

Dosid: 1122775

Handläggare: Torbjörn Fredin

Mätmetod: Satellitmätning NRTK -tjänst

Mätperiod: 2020-02-26 till 2020-06-10

Objekt: Nötbergets sydbrant naturreservat.

Kommun: Ljusdal

Län: Gävleborg

Koordinatsystem: SWEREF99_TM

Koordinatkvalitet: Inre 500 mm, Yttre 500 mm

Punkt ID	Norr (N)	Öst (E)	Notering
1	6873629,30	513450,52	Bestämmelsegränspunkt
2	6873811,63	514533,00	Gränspunkt Råsten
3	6873860,55	514823,43	Gränspunkt Råsten
4	6873503,98	514525,02	Bestämmelsegränspunkt
5	6873436,55	514201,50	Bestämmelsegränspunkt
6	6873493,24	513606,56	Bestämmelsegränspunkt

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **Regeringen, Miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska Ni ange

1. Ert namn och Er adress
2. vilket beslut Ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring Ni vill ha, samt
4. vilka skäl Ni anser att Ni har för ändringen.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).